

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

Банк ходимлари ва тадбиркорларнинг ҳафталик газетаси

ISSN 2010-6602

Сайтимизга утиш учун QR-коднинг телефонингиз орқали сканер қилинг.



1995 йил январдан бошлаб нашр этилмоқда

№6 (1185), 2019 йил 7 февраль



ЖОРИЙ ЙИЛДА ИНФЛЯЦИЯ ПАСАЙИШИ КУТИЛМОҚДА

26 январь куни Марказий банк томонидан қайта молиялаш ставкаси 16 фоиз ўзгаришсиз қолдирилгани ҳақида эълон қилинди. Инфляция прогнозлари ва қутилмалари ҳақидаги Марказий банкнинг ушбу қарори қабул қилинганидан сўнг доимий равишда ОАВ билан очиқ мулоқот ўтказиш анъана тусига кирган.



Яқинда Марказий банкда ОАВ вакиллари учун ташкил этилган монетар сиёсатга бағишланган брифингда ҳам айтиш масалалар хусусида сўз юритилди. Унда инфляция жараёнлари, солиқ тизимидаги ислохотлар, 100 минг сўмлик купюранинг чиқарилиши ҳамда унинг товар ва хизматлар нархига таъсири масалалари бўйича Марказий банкнинг Пул-кредит сиёсати департаменти директори Бехзод Ҳамроев баътафсил маълумот берди.

Б.Ҳамроевнинг айтишича, Марказий банк бошқаруви томонидан қайта молиялаш ставкасини йиллик 16 фоиз даражасида қолдирилиши замирида пул-кредит сиёсатида инфляцияни жиловлашга қаратилган йўналишни сақлаб қолиш, реал фоиз ставкалари ижобийлигини таъминлаш ва инфляция қутилмаларни пасайтириш мақсади ётибди.

Ўтган йили мамлакатимизда инфляция даражаси қутилганидан паст бўлди. Яъни, 2018 йилнинг сентябрь ойида йиллик инфляция даражаси йил якунида 16-17 фоиз бўлиши прогноз қилиниб, сентябрь ойида қайта молия-

лаш ставкаси 14 фоиздан 16 фоизга оширилганди. Амалда эса инфляция кўрсаткичи 14,3 фоизни ташкил этди. Инфляциянинг бундай паст бўлишида мавсумий нарх-наволар, яъни мева-сабзавотларнинг ўтган йилгига нисбатан нархи ошмагани ҳам муҳим роль ўйнади. 2018 йилнинг 4-чорагида нарх барқарорлиги сақланиб, олдинги йиллар каби ўсиш суръати қузатилмади.

Мисол учун, 2017 йил декабрь ойида инфляция 4,1 фоизни ташкил этган бўлса, 2018 йил декабрда эса ойлик инфляция 2,1 фоиз бўлди. Яъни биргина декабрнинг ўзида 2 фоиз кам инфляция қузатилди. Бу ўз навбатида, йиллик инфляциянинг пасайишига хизмат қилди. Мазкур ижобий ҳолатга ички бозорни товарлар билан таъминланганлик даражаси яхши бўлгани ҳам ўз таъсирини кўрсатди. Шунингдек, ноябрь ойида газ, электр ва ёқилги маҳсулотлари нархининг ошиши ҳам инфляция ошишига катта таъсир қилади, деб тахмин қилинганди. Аммо у амалиётда нархлар ўсишига жиддий таъсир этмади.

(Давоми 2-бетда.)

Ўзбекистон Республикасининг илк давлат халқаро облигацияларини чиқариш ва муваффақиятли жойлаштиришни таъминлаш мақсадида 2019 йилнинг 7-14 февраль кунлари АҚШнинг Нью-Йорк ҳамда Бостон, Буюк Британиянинг Лондон шаҳарларида “роуд-шоу” (инвесторлар билан учрашувлар) бўлиб ўтди.

ЎЗБЕКИСТОН ИЛК ЕВРООБЛИГАЦИЯЛАРИНИ ҚАЧОН ЧИҚАРАДИ?

Учрашувлардан сўнг жаҳон бозорларидаги шароит куттилмоқда. Бундай учрашувлардан келиб чиққан ҳолда, мамлакатнинг илк давлат халқаро облигацияларини 5 ёки 10 йил муддат билан чиқарилиши режалаштирилмоқда. Бу ҳақда Молия вазирлиги ахборот хизмати хабар бермоқда.

“Роуд-шоу” давомида Ўзбекистон Республикаси делегацияси йирик инвесторлар билан музокаралар олиб бориши куттилмоқда. Бундай учрашувлардан келиб чиққан ҳолда, мамлакатнинг илк давлат халқаро облигацияларини 5 ёки 10 йил муддат билан чиқарилиши режалаштирилмоқда. Бу ҳақда Молия вазирлиги ахборот хизмати хабар бермоқда.

“YOSHLAR – KELAJAGIMIZ”

ДАВЛАТ ДАСТУРИ БЎЙИЧА КРЕДИТ БЕРАДИГАН БАНКЛАР СОНИ КЎПАЯДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 27 июндаги “Yoshlar – kelajagimiz” Давлат дастури тўғрисидаги ПФ-5466-сон Фармони асосан ёшларнинг бизнес ташаббуслари, стартаплари, ғоя ва лойиҳаларини имтиёзли кредитлаш ва мол-мулкни лизингга бериш “Ўзмиллийбанк”, “Ипак йўли” АИТБ, АТ “Халқ банки”, “Ҳамкорбанк” АТБ банклари орқали амалга оширилиб келинмоқда эди, дея ёзда “Банк ва Мижоз” телеграм канали.

Эндиликда бу банклар билан биргаликда “Ипотека-банк” АИТБ, “Асака” АТБ, АТБ “Қишлоқ қурилиш банк”, “Микрокредит-банк” АТБ, АТ “Алоқабанк”, ЧЭКИ “Савдогар” АТБ ҳам ёшларнинг лойиҳаларини молиялаштириш билан шуғулланади.

Бу ҳақда Ёшлар Иттифоқи томонидан жамоатчилик муҳокамасига жойлаштирилган Президент фармони лойиҳасида кўрсатилган.

Дастур бўйича имтиёзли кредитлар ва мол-мулкни лизингга бериш 7 фоиз ставка билан 5 йил муддатга 12 ойгача имтиёзли давр билан амалга оширилади.

ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ!

ХУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР, “БАНК АХБОРОТНОМАСИ” ВА “БАНКОВСКИЕ ВЕСТИ” ГАЗЕТАЛАРИГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА!

Сиз обуна бўлишга улгурмаган ёки қисқа муддатга обуна бўлган бўлсангиз, нашри-мизнинг расмий сайти – www.banknews.uz орқали шартномани тўлдириб, тахририят

манзилига юборишингиз мумкин. “Ўзбекистон почтаси” ва “Матбуот тарқатувчи” агентлиларининг бўлимлари орқали расмийлаштириш ёки

фақат тахририят билан шартнома тузган хусусий ташкилотлар билан обунани ташкил этиш йил давомида газеталаримизни ўз вақтида олишингизни кафолатлайди.

ХУСУСИЙ ОБУНА АГЕНТЛИКЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОН РАҚАМЛАРИ:

Қорақалпоғистон Республикаси
“Matbuot Servis” МЧЖ – (97-358-57-57)

Хоразм вилояти
“ЛИДЕР ПРЕСС” МЧЖ – (71-244-33-63)

Андижон вилояти
“SAYYOR 2017” МЧЖ – (91-112-01-00)

Бухоро вилояти
“Matbuot Servis” МЧЖ – (97-358-57-57)

Жиззах вилояти
“MATBUOT TONGI” МЧЖ – (91-599-58-98)

Навоий вилояти
“Matbuot Servis” МЧЖ – (97-358-57-57)

Қашқадарё вилояти
“Matbuot Servis” МЧЖ – (99-603-03-68)

Азиз муштарийлар!
Банк, бизнес ва иқтисодий соҳаларига доир батафсил маълумотларни фақат бизнинг газетамиздан ўқиш мумкинлигини унутманг!

Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти
“KALEON INFORM” МЧЖ – (71-267-18-94)
“ЛИДЕР ПРЕСС” МЧЖ – (71-244-33-63)
“MATBUOT SERVIS” МЧЖ – (71-244-19-63)
“SHA-GAY PRESS SERVIS” МЧЖ – (91-177-72-02)

Наманган вилояти
“Matbuot Servis” МЧЖ – (99-603-03-68)
“SAYYOR 2017” МЧЖ – (91-112-01-00)

Фаргона вилояти
“SAYYOR 2017” МЧЖ – (91-112-01-00)
“Matbuot Servis” МЧЖ – (90-532-93-39)

Самарқанд вилояти
“Тошкент Жаҳон зиё” – (97-405-44-88) (97-922-02-33)

Сирдарё вилояти
“Matbuotchi” МЧЖ – (91-621-95-91)

Сурхондарё вилояти
“SURXON MATBUOT NASHRLARI” МЧЖ – (91-586-70-00)

ИСЛОҲОТЛАР ЙЎЛИДА

ЖОРИЙ ЙИЛДА ИНФЛЯЦИЯ ПАСАЙИШИ КУТИЛМОҚДА



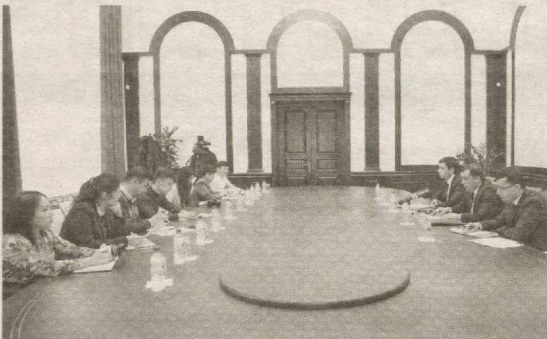
(Давоми. Бошланиши 1-бетда.)

Бундай натижаларга эришишда Марказий банк томонидан олиб борилган пухта пул-кредит сиёсати, айниса, инфляцияни жиловлашга қаратилган чора-тадбирлар ўз самарасини берди. Мазкур жараён 2019 йилнинг январь ойида ҳам давом этиб, инфляция кўрсаткичи 1,4 фоизга тенг бўлди. Бу рақам ўтган йилнинг шу даврида 2,7 фоизни ташкил этган эди. Қайд этиш жоизки, инфляциянинг энг юқори даври кўп ҳолларда йилнинг биринчи чорагига тўғри келади. Айни вақтда эса барқарорлик кузатилаётганда.

Шу боис, Марказий банк 2019 йил учун инфляциянинг базавий прогнозини 13,5–15,5 фоиз даражасида сақлаб қолди. Унга қўра, бу борадаги кўрсаткич февраль-март ойларида ўзининг энг юқори даражасига етгандан сўнг яна пасайиб бориши кутилмоқда. Агар бу нархлар кейинги ойларда ҳам барқарор бўлиши кузатилса, биринчи ярим йилликда қайта молиялаш ставкасини пасайтириш масаласи қўриб чиқилади.

Мутахассиснинг айтишича, 2018 йилнинг сўнги чорагига нарх-наво барқарорлашгани, иқтисодий ва инвестициявий фаоллик ортиб, ишлаб чиқариш ҳамда истеъмол ҳажми кўпайгани ҳам инфляция хуружларини йўққа чиқарди. Бу эса одамларнинг банкларга бўлган ишончини мутақамламоқда. Бунга жалб этилаётган депозитлар ҳажмининг ортаётгани яққол мисол бўла олади.

– Жумладан, ўтган йилда иқтисодиётда “долларизация” пасайиб, сўмнинг қадри орди. Буни ўтган йилда хорижий валютадаги жами омонатлар ҳажми 36 фоиздан 30 фоизга пасайганидан ҳам билиш мумкин. Миллий валютадаги мuddатли депозит қўйилмалари ҳажми ҳам ортиб, улар 71,6 фоизни ташкил этди. Шундан 41,3 фоизи аҳоли депозитлари улушига тўғри келади. Биргина январь ойи мисолида олиб қаралса, банкка қўйилган қўшимча мuddатли омонатлар 770 млрд. сўмни ташкил этганига гувоҳ бўлиш мумкин. Шундан ҳам кўрса бўладики, мамлакатда инфляциянинг муҳит ҳукм сурмади. Буни Марказий банкнинг миллий валютанинг қадрини кўтариш ва нархлар барқарорлигини сақлаш йўлида олиб бораётган амалий ишларининг самараси ҳам дейиш мумкин, – дея таъкидлади Б.Ҳамроев ўз сўзида.



Унинг қайд этишича, ўтган йилда нақд пул ҳажмида ҳам ижобий ҳолатлар кузатилди. Илгарилари иқтисодиётда нақд пулнинг ортиб кетиши ёки етишмаслиги ҳолатлари кузатилган бўлса, ўтган йилда бу ҳолат ижобий томонга ўзгарди. Сабаби мамлакатимиз иқтисодиётида нақд пулнинг ўсиши сезилмади. Аксинча, нақд пул миқдорининг қисқариши кузатилаётганда. 2018 йил 1 январь ҳолатига қўра, нақд пулнинг иқтисодиётдаги улуши 26,6 фоизни ташкил этган бўлса, 2019 йил 1 январда бу кўрсаткич 26,5 фоизда сақлаб қолинди. Албатта, 2018 йилнинг баъзи ойларида бу кўрсаткичда сезиларли ўсишлар кузатилди. Лекин йил якунига келиб, нақд пулнинг умумий масса кўриниши ўзгаришсиз қолди. Айни кунда нақд пулнинг бир ойдаги айланмаси 570 млрд. сўмни ташкил этмоқда.

Солиқ тизимидаги ислохотларнинг инфляцияга таъсири хусусида мутахассис куйидаги фикрларни билдирди:

– Бугун солиқ тизимидаги барча ислохотлар, жумладан товарларга қўшимча қиймат солиғининг жорий этилгани нархлар ошиб кетишига сабаб бўлади, дея тахмин қилинмоқда. Лекин Марказий банк мутахассислари бу масалани ўзгариб таҳлил қилганда мазкур солиқ ўзгаришлари нархларга катта таъсир кўрсатмаслиги маълум бўлди. Чунки жорий йилнинг январь ойида нархлар ўсиши 1,4 фоизни ташкил этган бўлса, бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврида ҳеч қандай солиқ ўзгаришларисиз 2,7 фоиз бўлган эди. Тўғри, айни кунда бу ўзгаришлар нархларга бироз таъсир этиши мумкин. Лекин вақт ўтиши билан бозорларимиздаги эркин рақобат муҳити нархларнинг у қадар ошишига йўл бермайди. Тахминларимизга қўра, нархлар биринчи ярим йилликда анча пастлаши кутилмоқда.

Шу билан бирга, юз минг сўмлик купюранинг чиқиши ҳам инфляцияга катта таъсир этмайди. Мазкур купюранинг амалиётга жорий этилиши аксинча, инфляция ва “долларизация”нинг пасайишига хизмат қилади. Айни пайтда кўпчиликда нарх ошиб, инфляция ўсади, деган гумон бор. Бироқ бу асоссиз, сабаби эллик минг сўмлик купюра чиққанда ҳам нархлар у қадар ошмади. Шуниси аниқки, йирик купюраларнинг чиқарилиши нарх ўзгаришларига умуман таъсири йўқ. Улар фақат катта ҳисоб-китобларга ва жамғармалар йиғишига ёрдам беради.

Бобур МУҲАММАДИЕВ

2018 йилда ички валюта бозорида хўжалик юритувчи субъектлар томонидан хорижий валютани сотиб олиш ва сотиш операциялари ҳажми, шунингдек, валюта бозорида иштирокчилар сони ошганлиги кузатилди. Шу билан бирга, ҳисобот йили давомида хўжалик юритувчи субъектларнинг яширин валюта бозоридан расмий валюта бозорига ўтиши ўз аксини топди.

ВАЛЮТА БОЗОРИ КЕСКИН РИВОЖЛАНДИ



ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАГА БЎЛГАН ТАЛАБ

2018 йилда юридик шахслар томонидан сотиб олинган жами валюта ҳажми 10,4 млрд. долларни ташкил этган бўлиб, аввалги йилга нисбатан ушбу кўрсаткич 1,5 баробар ошди. Шу билан бирга, 2018 йил мобайнида ички валюта бозорида хорижий валютани харид қилувчи хўжалик юритувчи субъектлар сони 2,3 маротабага ошган. Ушбу кўрсаткич январь ойида 2,2 мингташи ташкил этган бўлса, йил якуни бўйича уларнинг сони 5,1 мингтага эди.

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАНИНГ ТАКЛИФИ

2018 йил мобайнида хорижий валюта таклифининг асосий манбалари хўжалик юритувчи субъектларнинг экспортидан тушган маблағлар ҳамда хорижий давлатлардан келиб тушган пул ўтказмалари бўлди.

Экспортдан келиб тушган валюта маблағларининг банкларга сотилган ҳажми 2 баравар кўпайиб, 4,1 млрд. долларни ташкил этди (2017 йилда 2,1 млрд. доллар). Натижада экспортдан келиб тушган маблағларнинг банкларга сотилган ҳажми 31%дан 61% га кўпайди.

2018 йилда аҳоли томонидан тижорат банкларига 2,7 млрд. доллар сотилган бўлиб, ўз навбатида, ушбу маблағлардан 969 млн. доллар банклар томонидан аҳолига сотилган, қолган 1,7 млрд. доллар юридик шахсларнинг эҳтиёжиди қондириш учун сарфланди.

2018 йил якунига келиб соф олтин-валюта захираларининг ҳажми 26,4 млрд. долларни ташкил этди.

КУРС СИЁСАТИ

2018 йилда Марказий банкнинг курс сиёсати ички валюта бозоридаги талаб ва таклифнинг ўзаро нисбати асосида шаклланиб, валюта бозорида таклиф ошиб, талаб пасайган даврда алмашув курсининг мустақамлалиши ва, аксинча, талаб ошиб, таклиф пасайган ҳолларда унинг пасайиши кузатилади.

2018 йил мобайнида миллий валюта курси хорижий валютага бўлган талаб ва таклиф шаклланишига таъсир этувчи мавсумий омиллар асосида ўзгариб келди.

Натижада 2018 йил охирига келиб, миллий валютанинг алмашув курси йил бошига нисбатан 2,7 фоизга (8 120 сўмдан 8 339 сўмгача) пасайиб, йил мобайнида курснинг минимал ва максимал миқдори ўртасидаги ўзгариш 7,3 фоизни (август ойида – 7 781 сўм, декабрь ойида – 8 348 сўм) ташкил этди.



Кўрсаткичлар номи / млрд. сўм	2015	2016	2017	2018
Аҳоли омонатлари, жами	6 966	8 531	12 132	14 704
Йиллик ўсиш суръати, фоизда	24,8%	22,5%	42,2%	21,2%
Миллий валютадаги омонатлар	5 397	6 523	6 442	8 901
Йиллик ўсиш суръати, фоизда	23,9%	20,9%	-1,2%	38,2%
Хорижий валютадаги омонатлар	1 569	2 008	5 690	5 804
Йиллик ўсиш суръати, фоизда	27,9%	28,0%	183,3%	2,0%
Миллий валютадаги омонатлар улуши, фоизда	77%	76%	53%	61%
Хорижий валютадаги омонатлар улуши, фоизда	23%	24%	47%	39%

2018 йилда банклардаги аҳоли омонатлари ҳажми 21,2%га ошиб, 14 704 млрд. сўмни ташкил этди. Шундан, миллий валютадаги омонатлар 38,2%га ўсиб, уларнинг жами омонатлардаги улуши 53%дан 61%гача кўтарилди. Шу билан бирга, хорижий валютадаги омонатлар қолдиги 2%га ошган бўлса-да, уларнинг жами омонатлардаги улуши 47%дан 39%гача камайди.

2019 йил 31 январь куни Марказий банк томонидан депозит аукционлари ўтказилди. Аукционда 6 та тижорат банк катнашган бўлиб, унинг натижаларига қўра 120 млрд. сўм маблағлари ўртача 14,0% ставкаси билан 2 ҳафталик депозитга жалб қилинди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ ТОМОНИДАН ЎТКАЗИЛГАН ДЕПОЗИТ АУКЦИОНЛАРИ НАТИЖАЛАРИ

Аукцион ўтказилган сана	Депозит мuddати	Чегирив ставкаси	Ўртача тортилган фoиз ставкаси	Иштирок этган банклар сони	Банклар томонидан этилган минимал фoиз ставкаси	Банклар томонидан этилган максимал фoиз ставкаси	Банклар томонидан этилган маблағлар миқдори (млрд. сўм)	Жалб қилинадиган маблағларнинг максимал миқдори (млрд. сўм)	Жалб қилинган маблағлар миқдори (млрд. сўм)
31.01.2019	2 ҳафта	14,0%	14,0%	6	14,0%	16%	260	120	120

ЖАРАЁН

ЎЗБЕКИСТОН ЯНА БИР
КЎРСАТКИЧНИ ЯНГИЛАДИ

Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт ташкилоти (OECD) мамлакатлар рискин классификациялаш тизимида Ўзбекистон Республикаси 6-гуруҳдан 5-гуруҳга кўтарилгани ҳақида расман эълон қилди.



OECDнинг махсус кўмитаси мамлакатлар рискин классификациялаш тизими орқали дунёнинг 200 дан ортиқ давлатини гуруҳларга ажратди. OECDга аъзо мамлакатларнинг экспорт-кредит агентликларидан ташкил топган ушбу кўмита йилда бир маротаба ҳар бир давлатнинг миқдор ва сифат кўрсаткичларини чуқур таҳлил этган ҳолда 1-гуруҳдан (энг юқори тўлов қобилияти) 7-гуруҳга (энг паст тўлов қобилияти) классификация қилади.

Маълумот учун, МДҲ давлатларидан Россия 4-гуруҳга, Озарбайжон ва Қозғистон 5-гуруҳга, аксарият бошқа давлатлар 6- ва 7- гуруҳларга ажратилган. Ривожланаётган мамлакатлардан

Бразилия, Туркия, Сербия ва Вьетнам кабилар 5-гуруҳда Ўзбекистон билан бир қатордан ўрин олган.

Мамлакатлар рискин классификациялаш тизимида Ўзбекистон гуруҳининг яхшиланиши мамлакатимизга экспорт-кредит агентликларининг кафолати остида жалб қилинадиган кредитлар учун сугурта бадалини сезиларли равишда камайтиради.

Қолаверса, ушбу кўрсаткичнинг яхшиланиши Ўзбекистон Республикасининг илк халқаро облигацияларини жаҳон молия бозорларида муваффақиятли joyлаштиришида бевосита ёрдам берилиши кутилмоқда.

Республиканинг кўп йиллардан бери расмий мурожаатлари ижобий натижа бермаганлигини инобатга олсак, мазкур воқеа чин маънода тарихий аҳамият касб этади.

Молия вазирлиги
ахборот хизмати

МИЛЛИЙ ВАЛЮТАНИНГ ҚАДРСИЗЛАНИШИ ТРАНСПОРТ
ХИЗМАТЛАРИ НАРХИГА ҚАНДАЙ ТАЪСИР КЎРСАТДИ?

Миллий валютанинг эркин конвертациясига бўлган даврда алмашув курсига боғлиқ равишда айрим хизмат турлари (мобиль алоқа ва интернет, темир йўл ва ҳаво транспорт тарифлари) бўйича тарифларнинг оширилиши хизматлар бўйича инфляция даражасида асосий омил бўлди.



Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий вазирлиги мутахассисларининг фикрича, қиймати энг кам ойлик иш ҳақиға боғлиқ хизмат турлари тарифларининг ортиши ҳам инфляция даражасига сезиларли таъсир кўрсатган.

Маълумот учун: 2017 йилда алмашув курси ва минимал иш ҳақиға боғлиқ хизматлар ҳамда марказлаштирилган тарзда белгиланадиган хизматлар

тарифларининг ўсиши кузатилди.

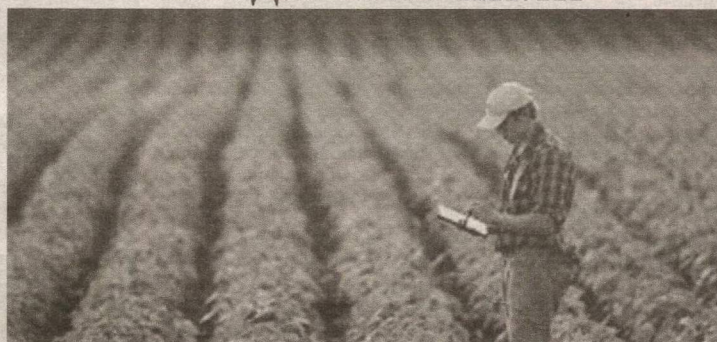
Хусусан, ҳаво транспорти хизматлари – 48,2 фоиз, темир йўл транспорти – 17,7 фоиз, уяли алоқа ва интернет хизматлари – 31,4 фоиз, мактабга таълим муассасалари тарифлари – 8,3 фоиз, ҳуқуқий ва банк хизматлари – 15,0 фоизга ошган бўлиб, уларнинг умумий инфляция даражасига таъсири 7,6 фоизни ташкил қилган.

ЎЗА

Сугурта жамият қурилишининг тарихий категорияларидан бири бўлиб, у юзага келган илк даврларда секин-аста ишлаб чиқаришнинг ажралмас қисмига айланган.

Сугурта фаолияти асосан, мулк эгаларининг бир-бирлари билан муносабат ўрнатиши, мулкнинг сақланиши, турли хил табиий офатлар ёки ўғрилиқ каби ижтимоий ҳаётнинг кўзда тутилмаган бошқа хатарлари натижасида вужудга келган. Бора-бора моддий зарарларни манфаатдор мулк эгалари ўртасида биргаликда қоплаш ғояси шаклланди. Шу тариқа фуқароларнинг даромадлари ва ишлаб чиқариш муносабатларининг химоясини кўзда тутган сугурта фаолияти шаклланди. Айтиш жоизки, бугун мамлакатимизда ҳам мазкур бозор ўзига яраша ривожланган ва йилдан йилга тараққий этмоқда.

Ўзбек сугурта бозоридаги 30 та иштирокчининг бири бўлмиш “Ўзагросугурта” АЖ ҳам ўз фаолиятини кенгайтириб, хизматлар борасида қатор янгиликларга қўл урмоқда. Жумладан, жамият томонидан ўтган йили қарийб 3 млн. 100 минг дона сугурта шартномалари расмийлаштирилиб, сугурта химоясига олинган барча объектлар бўйича мажбуриятлар 56,9 трлн. сўмдан ошди. Шунингдек, 2018 йил да-



вомида 178,0 млрд. сўм сугурта мукофотлари таъминланиб, бу борада республика сугурта бозорида биринчиликни сақлаб келмоқда. Бу ҳали ҳаммаси эмас. Жамият томонидан олинган сугурта мажбуриятлари доирасида 65,6 млрд. сўмлик сугурта товлари ҳам тўлаб берилди.

Айниқса, компания томонидан Юртбошимизнинг “Ҳар бир оила – тадбиркор” дастурини амалга ошириш тўғрисидаги 3777-сонли қарорига асосан, аҳолига ажратилаётган кредитларни имтиёзли, қўлай сугурта тарифлари асосида амалга ошираёт-

Юртимизда аҳолини сифатли гўшт ва сут маҳсулотлари билан ишончли таъминлаш мақсадида кўплаб чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Айниқса, Юртбошимиз ташаббуслари билан ҳар бир ҳудудда йирик чорвачилик комплексларининг ташкил этилиши бу борадаги ишларнинг янада самарали бўлишига замин яратаётир.

ЧОРВАЧИЛИҚДА ИННОВАЦИОН
ЛОЙИҲАЛАР

Қолаверса, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг тегишли топшириқларига асосан, акциядорлик тижорат “Халқ банки” мамлакатимизда чорвачилик соҳасини ривожлантириш, молиявий қўллаб-қувватлаш масалаларига масъул этиб белгилангани тизимнинг янада ривожига туртки бўлаётир.

Шу боис банк томонидан чорвачилик маҳсулотларини ишлаб чиқариш ҳажмининг янада кўпайтириш, ички истеъмол бозорини арзон ва сифатли гўшт ва сут маҳсулотлари билан таъминлаш ҳамда янги иш ўринларини яратиш борасида қатор лойиҳалар амалга оширилмоқда. Жумладан, биргина ўтган йилнинг ўзида “Халқ банки” томонидан чорвачилик йўналишидаги 618 та лойиҳага 498,2 млрд. сўм миқдориде кредит маблағлари ажратилиб, хориждан 18 452 бош наслдор қорамол олиб келиниб, наслчилик хўжаликларига тарқатилгани фикримиз тасдиғидир.

Бундан ташқари, “Халқ банки” республикамизда мавжуд чорва молларини сунъий уруғлантириш кўламини кенгайтириш, чорвачилик хўжаликлариде наслчилик ишларини илмий асосда ташкил этиш ҳамда экспорт ўрнини босувчи зотдор сигирларни етиштириш мақсадида зотдор буқалардан насли уруғ олиш лабораториялари ҳам ташкил этиши молиялаштириб келмоқда.

Яқинда ушбу лойиҳалардан бири Фарғона вилояти Қува туманидаги “Қайкубод насл чорва” масъулияти чекланган жамияти томонидан йўлга қўйилди.

– Мазкур лойиҳага “Халқ бан-

ки” томонидан 520 000 АҚШ долларлик кредит маблағлари ажратилиб, унинг ҳисобидан Германиядан 24 бош зотдор буқа, Франция давлатидан эса сунъий уруғ олиш лабораториясини олиб келдик, – дейди МЧЖ раҳбари Исоқжон Насриддинов. – Корхонамиз йилга 5 млн. доза насли буқа уруғларини етиштириш қувватига эга бўлиб, ушбу уруғларни республикамиздаги чорвачилик хўжаликларига ҳамда қўшни Қирғизистон ва Қозғистон республикаларига ҳам экспорт қилишни режалаштиряпмиз.

Жаҳон тажрибасидан маълумки, чорвачилик соҳаси ривожланган давлатларда насли қорамоллар тўғри озиқланиши билан бир қаторда юқори маҳсулдорликка эга бўлган насли буқалар уруғи билан сунъий уруғлантирилади. Бу эса, келгусида туғилган бузоқларнинг генетик соғлом бўлишига ҳамда улардан олинадиган гўшт ва сут миқдорининг ошишига хизмат қилади.

Дарҳақиқат, шу кунга қадар юртимизга юқори маҳсулдорликка эга бўлган насли буқаларнинг уруғлари чет элдан валюта ҳисобига олиб келинар эди. Бу эса чорвачилик хўжаликларига қимматга тушиши баробарида уларнинг республикамиз иқлимга мос келмаслик ҳолатлари ҳам жуда кўп учрарди. Эндиликда мазкур замонавий насли уруғ олиш лабораториясининг ташкил этилгани чорвачилик хўжаликларини арзон ва сифатли зотдор насллар билан таъминлаш имконини берди.

Сарвар ОЧИЛОВ,
АТ “Халқ банки”
ахборот хизмати ходими

“ЎЗАГРОСУГУРТА”НИНГ
ОМАДЛИ БИР ЙИЛИ

хорижда ишлаётган юртдошларимиз хавфсизлигига уларнинг химояси учун муҳим асос бўлди. Вақтинча меҳнат фаолияти сабаб республика ташқарисига чиқадиган меҳнат мигрантларини сугурталашга оид янги сугурта маҳсулотлари жорий этилди ҳамда 2018 йил мобайнида 7 мингдан ортиқ сугурта полислари сотилди.

Шуни ҳам алоҳида таъкидлаш керакки, “Ўзагросугурта” АЖ ва Ўзбекистон давлат академик рус драма театри ўртасидаги “Дўстлар клуби” фаолияти доирасида жамият томонидан ўтган давр мобайнида 762,5 млн. сўмлик ҳомийлик маблағлари ўтказилиб, театр ривожини йўлида мақсадли ишлар амалга оширилди. Жорий йилда ҳам ҳомийлик ва маданий ҳамкорликнинг давом этиши кўзда тутилган.

“Ўзагросугурта” АЖ халқаро муносабатларни ривожлантириш, ходимлар малакасини чет давлатларда ошириб келиш масалаларига алоҳида эътибор қаратган. Хусусан, бу борада Россия Федерациясининг “ВТБ Страхование”, “Русский Стандарт Страхование”, Беларусь Республикасининг “Белгосстрах” каби етакчи сугурта компаниялари билан ҳамкорлик келишувлари имзоланиб, бир қатор самарали ишлар олиб борилмоқда.

М. ПҮЛАТОВА

РЕЙТИНГ СЎРОВЛАРИ ЎТКАЗИЛДИ

Ўзбекистон банклари Ассоциациясида Марказий банк, Савдо-саноат палатаси ва республика тижорат банклари иштирокида "Тижорат банкларидан тадбиркорлик субъектларига хизмат кўрсатиш сифати рейтингини аниқлаш бўйича ўтказилган сўровлар" натижасига бағишланган ййгилиш бўлиб ўтди.



Ушбу сўровномада 1340 та респондент қатнашган бўлиб, улардан 377 нафар савдо, 304 нафари хизмат кўрсатиш ва туризм, 269 нафари ишлаб чиқариш, 141 нафари қишлоқ хўжалиги, 56 нафари қурилиш, 38 нафари умумий овқатланиш ва 155 нафари бошқа соҳаларга тааллуқли респондентлардир. Иштирокчиларнинг 83 %и банкларнинг иш режимида, 78 %и кредит олишда ҳужжатлар айланиш муддатига, 79 %и кредитни қайтариш бўйича белгиланган муддатлардан, 76 %и jisмоний шахсларга бериладиган таълим ва истеъмол кредитларини олишда ва 80 %и кредит олишда аризаларни кўриб чиқиш муддатига қониқарли баҳо берган.

Шунингдек, туризм соҳаси вакиллари фикрига кўра, охири вақтларда туризм соҳасини ривожлантириш бўйича ислохотларда тижорат банклари ҳам фаол иштирок этмоқда. Жумладан, туристлар оқими кўп ҳудудларда хоржий валюталар билан амалиётларни қулайлаштириш мақсадида банклар томонидан банкоматлар ўрнатилгани ва улардаги иш режимида узлуқсизлиги юқори баҳоланган.

Шу билан бирга сўровномада қатнашган жами респондентларнинг 18,2 %и банк ходимларининг муомала маданиятидан қониқмаслигини таъкидлаган.

Улар "Халқ банки", "Микрокредитбанк", "Агробанк", "Ипотека-банк", "Ипак-Йўли банки", "Алоқабанк", "Ҳамкорбанк" каби банкларда бу борада ҳали зарур чора-тадбирлар кўриш кераклигини қайд этишган. Пул ўтказмалари бўйича 7,2% ва депозитлар бўйича кўрсатилаётган хизматлардан 7,0 % респондентлар ушбу хизмат турларига қониқарсиз баҳо берган. Коммунал тўловлар қабул қилиш бўйича респондентларнинг 10 %и банкларга қониқарсиз баҳо берган. Респондентларнинг 6,2 %и тўловларни амалга оширишда, 4 %и иш ҳақиға нақд пул олишда муаммоларга дуч келаётганини таъкидлаган. Тижорат банкларидан тадбиркорлик субъектларининг кредит олиш жараёнида ҳужжатлар айланиши бўйича 7%, аризаларни кўриб чиқиш бўйича 6% сўровномада қатнашган респондентлар салбий баҳо берган. "Халқ банки", "Микрокредитбанк", "Инфинбанк", "Ҳамкорбанк", "Қишлоқ қурилиш банк", "Ипак-Йўли банки" ва "Асака банк"и миқозлари ўртасида ўтказилган сўровларда қатнашганларнинг 10 %и кредитларга ўрнатилган фоиз ставкаларига қониқарсиз баҳо берган.

Шунингдек, ййгилишда рейтинг сўров натижалари танқидий кўриб чиқилди ва барча тижорат банкларига камчиликларни бартараф этиш чораларини ишлаб чиқиш тавсия этилди.

ЗАМОНАВИЙ САВДО МАЖМУАЛАРИ ҚАД РОСТЛАМОҚДА

Ҳозирги кунда шаҳар ва туман марказларида қад ростлаётган деҳқон бозорлари ўзининг ташқи кўриниши, миқоз ва харидорларга яратилаётган қулай шарт-шароитлари билан эскиларидан тубдан фарқ қилмоқда.

Бундан сотувчи ҳам, харидор ҳам мамнун. Бу борадаги ишларда давлатимиз раҳбари томонидан қабул қилинган дастур муҳим роль ўйнамоқда. Унга асосан, 2017-2019 йиллар давомида республика миқоз бўйлаб умумий қиймати 968 млрд. сўмлик 242 та деҳқон бозорлари ўрнида янги замонавий савдо мажмуалари барпо этиш мўлжалланган. Дастур ижроси доирасида "Ўзмиллийбанк" шу кунга қадар бир қатор замонавий савдо мажмуаларини фойдаланишга топширди.

"Ўзмиллий банк" ҳамда Korzinka.uz савдо белгиси ҳамкорлигида Бекобод шаҳри деҳқон бозори ҳудудида бар-

по этилган савдо мажмуаси ҳам фикримиз тасдиғидир. Мазкур савдо марказининг ишга тушиши аҳоли учун сифатли ва арзон маҳсулотларни харид қилиш ва қулай хизматлардан фойдаланиш имконини яратди. Шу билан бирга 60 дан ортиқ қўшимча иш ўринлари яратилишига сабаб бўлди.

Бу ерда тадбиркорларнинг савдо қилишлари учун барча шарт-шароитлар яратилган бўлиб, деҳқонлар томорқаларида етиштирилган турли хил қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сотиш имкониятига ҳам эгалар.

Мана шундай савдо мажмуалари ўтган йили "Ўзмиллийбанк" ва Korzinka.uz савдо белгиси ҳамкорлигида Самарқанд вило-

ятининг Ургут тумани ҳамда Бухоро вилоятининг Гиждувон туманида ҳам бунёд этилиб, ҳамюртларимиз хизматиға топширилган.

Яқинда янги қуриб битказилган объектлардан яна бири Фарғона вилоятининг Қўштепа туманида иш бошлади. Мазкур деҳқон бозори фарғоналик тадбиркорларга, туман аҳолига катта совға бўлди. Қисқа фурсатда замонавий меймочилик асосида бунёд этилган савдо мажмуасининг очилиш маросимида туман фаоллари, тадбиркорлар, кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Тантанали тадбирда мамлакатимизда аҳоли турмуш тарзини янада яхшилашга алоҳида эътибор қаратилаётганлиги, тадбиркорларга, истеъмолчиларга қулай имкониятлар яратилаётганлиги эътироф этилди.

Ушбу замонавий савдо мажмуаси "Ўзмиллийбанк"нинг 5,5 миллиард сўмлик маблағлари ҳисобига қисқа муддатларда барпо этилиб, бозор ҳудудида сотувчи ва харидорлар учун барча шарт-шароитлар муҳайё қилинган.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

Хукумат қарорига мувофиқ, "Асака" акциядорлик тижорат банкига янги раҳбар тайинланди. Илгари Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари лавозимида фаолият юритган Нодирбек Нарзуллаевич Сайдуллаев "Асака" банк бошқарувининг раиси этиб тайинланди.

Трастбанк ХАБнинг мини-банклари сони 3 тага кўпайди. 2019 йилнинг 21 январидан бошлаб банкнинг Амалиёт бошқармаси қошида "Кўкча", Жиззах филиали қошида "Кўк бозор" ҳамда Термиз филиали қошида "Бойсун" мини-банклари ўз фаолиятини бошлади.



"Туронбанк" АТБ жорий йилнинг 1 майига қадар Mastercard халқаро тўлов тизими карталарини мутлақо бепул очиш бўйича акция эълон қилди. Эслатиб ўтамиз, картанинг депозит суммаси 20 АҚШ долларини ташкил этади.

1 февралдан бошлаб "Ўзмиллийбанк"нинг қутилган VISA кобренд карталари амалиётга киритилди. Мазкур карта билан харидни амалга ошириб, ҳар бир харид учун балларни қўлга киритиш ва ййигилган балларни исталган мамлакатга парвоз билети учун алмаштириш имкони мавжуд.



АТ "Алоқабанк" ўтган йилнинг октябр ойида UnionPay International ва UzCard тўлов тизимлари билан ҳамкорликда контакtsiz кобейдж карталарни муомалага чиқариш бўйича лойиҳани амалга оширган эди. У мазкур лойиҳа сабаб UnionPay International халқаро тўлов тизимининг "Йил кашфиёти - 2018" номинациясида голиб бўлди.

АТ "Халқ банки" ҳам jisмоний шахслар учун жорий йилнинг 1 апрелига қадар акция эълон қилди. Унга кўра, VISA халқаро тўлов карталарини очиш ва сотиб олинган хоржий валютани нақд шаклда ечиб олиш мутлақо бепул!

АТ "Қишлоқ қурилиш банк" республика бўйлаб 24/7 режимида ишловчи, ўз-ўзига хизмат кўрсатиш шохобчалари тармоғини янада кенгайтди. Кўни кеча ана шундай шохобчалар Самарқанд, Урганч, Фарғона ва Марғилон шаҳарларида ишга туширилди. Муҳим жиҳати, мазкур шохобчаларда автоматлаштирилган валюта айирбошлаш банкоматлари ҳам ўрнатилган.

Айни вақтда банк тизимидаги 24/7 шохобчалар сони 20 тага етди.



Эндиликда "MyAlliance" дастури орқали республика миқоз ҳар қандай банкда чиқарилган UzCard картасидан "ASIA ALLIANCE BANK" АТБда очилган халқаро карталарга онлайн конверсия қилиш бепул. Бунинг учун банк мобил иловасидан UzCard орқали рўйхатдан ўтиш ва банкнинг халқаро картасини иловага қўшиш керак бўлади. Эслатиб ўтамиз, иккала карта ҳам "СМС-хабарнома"га уланган бўлиши керак.

"МЕН БЕФАРҚ ЭМАСМАН!"

Яқинда "Ўзсаноатқурилишбанк"да "Мен бефарқ эмасман!" шиори остида илк донорлик хайрия акцияси бўлиб ўтди.



Банкнинг Бош офиси ҳудудида Республика қон қуйиш марказининг кўчма станцияси ташриф буурди ва ходимлар иш жараёнидан деярли узоклашмаган ҳолда қон топшириш имконига эга бўлди.

Эрталабдан бошлаб банк ходимлари бе-морларга ниҳоятда зарур бўлган қонни топшириш учун тиббиёт ходимлари бригадасини кутган ҳолда тўплана бошлади. Барча потенциал донорлар дастлабки тиббий кўрик ва шифокор суҳбатидан ўтди.

Банкнинг топ-менежерлари биринчилардан бўлиб донорлик вазифасини бажарган ҳолда, эзгу ишга қўшилиш бўйича қолган ходимлар учун ҳам намуна бўлди.

Жами 95 нафар донор 24 литр қон топширди. Шифокорлар айтишича, бу дастлабки акция учун жуда салмоқли натижадир.

ДУНЁГА НИГОҲ

ЭРОН ПРЕЗИДЕНТИ ИҚТИСОДИЙ ИНҚИРОЗНИ ТАН ОЛДИ

– Эрон ўзининг янги тарихида оғир иқтисодий инқирозни бошдан кечирмоқда, – деди мамлакат президенти Ҳасан Руҳоний ўзининг расмий сайтыда.

– Айтиш пайта мамлакатимиз сўнги 40 йил ичида жуда оғир вазият, иқтисодий санкциялар ва босим остида қолди. Бугун бизга Америка ва унга эргашувчилар босим ўтказмоқда.

Эрон президентининг сўзларига кўра, мамлакат муаммоларига “ҳалол ҳукумат” ёки “исломий тузум” айбдор эмас, АҚШ ҳукуматининг бу иддаолар билан Эронга қарши санкциялар сиёсатини олиб бориш борасидаги уришлари муваффақиятсиз бўлади.

Эслатиб ўтамиз, 2018 йили АҚШ Эрон ядровий дастурига оид халқаро битимдан воз кечди ва Техрон билан алоқаларга санкциялар киритди. Санкциялар маҳаллий марказий банк учун доллар операцияларини



тақиқлаб, Эрон нефти экспорти учун эмбаргони ўз ичига олди. Натижада маҳаллий валюта – риал икки баробарга заифлашди.

Олдинроқ АҚШ президенти Дональд Трамп мазкур санкциялар аллақачон Эрон иқтисодиётига вайронкорлик келтира бошлагани ҳақида сўзлаганди. Чиндан ўтган йили Эронда миллий валюта 70% га қадрсизланди, октябрь ойида эса инфляция даражаси 37% ни ташкил қилди.

2018 йилда жаҳон марказий банклари қарийб 50 йил ичида рекорд даражада – умумий қиймати 27 млрд долларлик 651,5 тонна олтинни сотиб олди. Бу 2017 йилги кўрсаткичларга нисбатан 74 фоизга кўпроқни ташкил қилади. Бу ҳақда finovosti.ru сайти маълум қилди.

Жаҳон олтин кенгаши ушбу харидларни геосийёси ва иқтисодий ноаниқлик даражасининг ошиши билан боғлади ҳамда бу марказий банкларни захираларни диверсификация қилиш ва активларнинг хавфсиз, ликвидли бўлишига алоҳида эътибор қаратишга мажбур қилди.

Шунингдек, олтин хариди ҳажмининг ошиши бу қимматбаҳо металлнинг Россия, Туркия ва Қозоғистон томонидан фаол сотиб олиниши билан ҳам боғланди. Бу харидлар олтиннинг ўтган йилнинг 1-ярмида 10% га қимматлашишига сабаб бўлди.

Кўп ҳажмда олтин сотиб олган давлатлар рўйхатининг юқори поғонасини 274 тонна олтин сотиб олган Россия Марказий банки эгаллаган бўлса, кей-

ЖАҲОН МАРКАЗИЙ БАНКЛАРИ 2018 ЙИЛДА РЕКОРД МИҚДОРДА ОЛТИН СОТИБ ОЛДИ



инги ўринлар Туркия Марказий банки (51,5 тонна), Қозоғистон Миллий банки (50,6 тонна), Ҳиндистон (40,5 тонна), Польша (25,7 тонна) ва Монголия (22 тонна) Марказий банкларига тўғри келади.

Айтиш жоизки, 2018 йил давомида заргарлик буюмларига бўлган талаб деярли ўзгармади, 2017 йилга нисбатан бор-йўғи 1 тоннага ошди.

2018 ЙИЛДА 1,7 МЛРД. ДОЛЛАРЛИК КРИПТОВАЛЮТА ЎГИРЛАНГАН

Ўтган йили криптовалютадаги ўғриликлар сони 400% га ошди, ўғирланган рақамли пуллар миқдори эса 1,7 млрд. долларни ташкил этди, дея хабар бермоқда “CipherTrace” компанияси.



Таҳлилчиларнинг таъкидлашича, мазкур ҳолат бўйича тафсилотлар ҳали аниқ эмас, ўғрилик суммаси айтилаётганидан ҳам кўп бўлиши мумкин. Ўғирланаётган маблағлар миқдорининг бу қадар ўсиши кўпчилик мутахассисларни ҳайратда қолдирмоқда. Сабаби, жорий йилнинг январь ойида 1,6 мингга яқин криптовалютанинг бозор баҳоси 112 млрд. долларни ташкил этди. Ваҳоланки, роппа-роса бир йил олдин мазкур баҳо 80% га кўп эди. Айтиш жоизки, 2018 йилда криптовалюта биржалари ва инфратузилма хизматларидан ўғирланган пуллар 2017 йилгига нисбатан 260% га кўпдир. Ушбу бозордаги ўғриликларнинг каттагина қисми (58%) Жанубий Корея ва Японияда содир этилган.

Аниқлаштиришча, криптовалюталар ўғрилигида фибригарликнинг турли кўринишлари, товламачилик дастурлари ва хакерларнинг бошқа “фокуслари” ишлатилган. Масалан, ўтган йилнинг апрель ойида Вьетнамнинг “Modern Tech” компанияси ICO (қандайдир бир лойиҳа учун чиқарилган купон ёки токенлар) ўтказди ва унда 32 мингга яқин сармоядорнинг 660 млн. долларга яқин маблағи жалб этилди. Қизиғи шундаки, орадан ҳеч қанча вақт ўтмай, компания йўқолиб қолди. Японияда эса хакерлар криптобиржа фойдаланувчиларидан жуда катта суммадаги, яъни 530 млн. долларлик маблағни ўмардилар. Октябр ойида Осака шаҳрида ҳам 70 млн. долларлик яна бир талончилик ҳолати қайд этилган.

– Агар аҳвол шу алфозда давом этса, хакерлар фаолияти сабаб 2022 йилда жаҳон иқтисодиёти 8-10 трлн. доллар атрофида зарар кўриши мумкин, – деди “Сбербанк” вице-президенти Станислав Кузнецов.

2022 ЙИЛГА БОРИБ КИБЕРХУЖУМЛАР ЖАҲОН ИҚТИСОДИЁТИГА 8-10 ТРЛН. ДОЛЛАР ЗАРАР ЕТКАЗИШИ МУМКИН

Ўтган йилнинг ноябрь ойида Россия Марказий банки айтиш пайта хакерлар ҳужуми сони кўпаяётгани, натижада иқтисодий ва молиявий тизимда пасайиш кузатилаётганини маълум қилди. Марказий банк маълумотларига кўра, 2018 йилнинг биринчи ярмида рус банкларига уюштирилган киберхужумлар ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 1,8% га ошган. Шунингдек, ўтган йилнинг дастлабки 8 ойи давомида хакерлар томонидан рус банкларига муваффақиятли ҳужум уюштирилган ва натижада кредит ташкилотлари 76,5 млн. рубльни йўқотган. Кузнецовнинг сўзларига кўра, 2018 йилда киберхужумлар оқибатида Россия иқтисодиётига 1,1 трлн. рубль атрофида зарар етган бўлиши керак.



ГРУЗИЯ МИЛЛИЙ БАНКИ ҚАЙТА МОЛИЯЛАШ СТАВКАСИНИ 6,75% ГА ТУШИРДИ

Грузия Миллий банкининг Пул-кредит сиёсати кўмитаси ўтган ҳафта қайта молиялаш ставкасини 0,25% га камайтиришга қарор қилди – у йиллик 7% дан 6,75% га тушди, дея хабар қилмоқда банк матбуот хизмати.



Хабарда айтилишича, мамлакатда қайта молиялаш ставкаси охириги мартта 2018 йилнинг июль ойида 7,25% дан 7% га туширилган. Грузияда ўтган йилги инфляция даражаси башорат қилингани каби ҳаракатланди, декабрь ойида йиллик инфляция даражаси 1,5% ни ташкил этди.

Мамлакат Марказий банкининг ҳисоботига кўра, ўтган йили Пул-кредит сиёсати кўмитасининг кўрсатган жонбозлиги сабаб монетар сиёсатда ижобий ўзгаришлар кузатилди ва бу ҳолат йил якунига қадар сақланиб қолди. Натижада 2018 йил давомида мамлакатнинг товар экспорти 23% га, туризм даромадлари 18% га ошди.

Прогнозларга кўра, жорий йил давомида қайта молиялаш ставкаси бундан ҳам пасайтирилиши кутилмоқда.

“MCDONALD’S” НИНГ УЧ ОЙЛИК СОҒ ФОЙДАСИ 2 БАРОБАРГА ОШДИ

Дунёга машҳур йирек фаст-фуд ресторанлар тармоғи “McDonald’s” корпорациясининг соғ даромади 4-чоракка келиб 2 баробарга ошди ва 1,415 млрд. долларни ташкил этди. 2017 йили унинг соғ даромади 698,7 млн. доллар бўлган.

Корпорациянинг акциялар ҳисобидидаги фойдаси эса 15% га ошди.

Шу билан бирга, компания даромадларида 3% га пасайиш кузатилди. Компания ушбу кўрсаткичнинг пасайишини ҳамкорлар билан франчайзинг (савдо имтиёзлари) алоқаларини қайта ташкил этгани билан изоҳлади.

Таҳлилчилар “McDonald’s” нинг фойдаси ҳақида башорат қилар эканлар, келгусида компания акциялари 1,89 долларга баҳоланганда, унинг даромади 5,17 млрд. долларни ташкил этиши мумкинлигини таъкидлади.



Компания акцияларининг баҳоси ўтган ҳафтадаги савдолар бошида 1,7% га, компаниянинг бозор қиймати эса ўтган йилгига нисбатан 5,6% га ўсган.

Агар “Deutsche Bank” жорий йилнинг биринчи чорагида ўз молиявий кўрсаткичларини тўғриламаса, йил ўрталарига бориб у рақобатчиси “Commerzbank” билан бирлашиши мумкин, деб ёзмақда “Вести.Экономика” наشري.

Маълумотларга кўра, Германиянинг йирек банки биринчи чоракда ўзини кўрсата олмаса, бирлашув тўғрисидаги битимнинг амалга ошиш эҳтимоли юқори. Айтиш жоизки, “Deutsche Bank” томонидан ўтган йилнинг тўртинчи чорагидаёқ кўрсаткичлар кутилганидан ҳам ёмонроқ бўлиши айтилган эди. Икки банк активларининг бирлашуви (1,9 трлн. евро) Европа бўйича англис банки “HSBC” ва француз банки “BNP Paribas” дан кейинги учинчи йирек банкни пайдо қилиши мумкин.

Айтиш пайта экспертлар икки немис банкининг бирлашув шартномасини фойдасиз, деб ҳисоблашмоқда. Таҳлилчи Андреас Плезирнинг фикри-

2019 ЙИЛДА “DEUTSCHE BANK” ВА “COMMERZBANK” БИРЛАШИШИ МУМКИН



ча, мазкур икки банкининг бирлашуви мантиққа тўғри келмайди, чунки бирлашув мижозлар сонининг кўпайишига ёрдам бермайди.

Инвесторлар ҳам худди шу ўйда – “Deutsche Bank” нинг акциялари 2,3% га, “Commerzbank” нинг қимматли қозғолири эса 2,8% га арзонлашмоқда.

ҚОНУНЧИЛИК

АХБОРОТ СОҲАСИ ВА ОММАВИЙ КОММУНИКАЦИЯЛАР ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИЛАДИ

Ахборот соҳаси ва оммавий коммуникацияларни янада ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги Президент Фармони қабул қилинди.

Фармон билан қуйидагилар ташкил этилди:
 – Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги негизда Президент Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги;
 – Ахборот соҳаси ва оммавий коммуникацияларни ривожлантиришни қўллаб-қувватлаш жамғармаси;

– Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигининг Оммавий коммуникациялар масалалари бўйича маркази.
 Агентликнинг асосий вазифаси, жумладан мамлакатни ижтимоий-сиёсий ва социал-иқтисодий ривожлантиришда оммавий ахборот воситаларининг ролини кучайтиришдир.
 Агентлик фонограммалар ва аудиовизуал асарларни тарқатишда муаллифлик ҳуқуқлари соҳасидаги қонунчиликка риоя қилиниши устидан давлат назоратини амалга оширади.

1 февралдан бошлаб Халқ қабулхоналари муаммоларни уйма-уй юриш орқали аниқлайди ва ҳал қилади, давлат органларининг аҳоли билан бевосита ишлашини назарда тутувчи янги тизим жорий қилинади;
 • 45 та мамлакатнинг фуқаролари учун 30 кунлик муддатга визасиз режим белгилаш ҳақидаги норма кучга кирди. Бундан ташқари, 76 та мамлакат фуқаролари 1 февралдан бошлаб электрон кириш визасини олиш имкониятига эга;
 • Тошкент шаҳрининг барча туманларида туман (шаҳар) прокурорлари раҳбарлигида жамоатчилик асосида фаолият юритадиган, жиноятчилик содир этилиши сабабларини тизимли таҳлил қиладиган эксперт-таҳлил гуруҳларининг фаолияти йўлга қўйилади;

2019 ЙИЛ 1 ФЕВРАЛЬ – ҚОНУНЧИЛИКДА НИМАЛАР ЎЗГАРДИ?

• кўчмас мулкка бўлган мулк ҳуқуқининг вужудга келиши, бекор бўлиши, шунингдек, улар билан боғлиқ битимлар ҳақидаги ахборот алмашинуви имкониятини берувчи ахборот-дастурий комплекси ишга туширилади;
 • Давлат божхона кўмитасининг Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳри бўйича бошқармалари, “Тошкент-АЭРО” иختисослаштирилган божхона комплексининг божхона постларида бепул асосда ташқи иқтисодий фаолият иштирокчиларига божхона юк декларациясини тўлдирish бўйича хизмат кўрсатувчи махсус шахслар гуруҳи — “Фронт-офислар” фаолияти йўлга қўйилади.

КАМ ИШ ҲАҚЛАРИ СЕЗИЛАРЛИ ДАРАЖАДА ОШИРИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 13 октябрдаги “Иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида”ги ПФ-5553-сон фармонига мувофиқ, 2019 йилнинг 1 январига қадар меҳнатга ҳақ тўлашнинг Ягона тариф сеткасини қайта кўриб чиқиш вазифаси юклатилган.



Хусусан, кам иш ҳақи олиб ишловчи ходимлар иш ҳақини сезиларли даражада ошириш мақсадида, 2019 йилнинг 1 январидан бошлаб энг кам иш ҳақи олувчи ходимларнинг иш ҳақлари ўртача 10 фоизга оширилган.
Жумладан:
 – 1 разрядда иш ҳақи олувчи ходимлар (фаррошлар, қоровуллар, ишчилар ва бошқалар)нинг иш ҳақлари 1,15 баробарга;
 – 2 разрядда иш ҳақи олувчи ходимлар (енгил автомобиль ҳайдовчилари, боғбонлар, иш юритувчилар ва бошқалар)нинг иш ҳақлари 1,1 баробарга;
 – 3 разрядда иш ҳақи олувчи ходимлар (электриклар, сантехниклар, кассирлар, лаборантлар ва бошқалар)нинг иш ҳақлари 1,05 баробарга оширилди.
 Шундай қилиб, энг кам иш ҳақи миқдорларининг оширилиши (2018 йил 15 июлдан 7

фоизга ва 1 ноябрдан эса 10 фоизга) ва кам иш ҳақи олиб 1 разрядда ишловчи ходимларнинг иш ҳақларини оширилиши ҳисобига энг кам иш ҳақи миқдори ўтган йилнинг январь ойига нисбатан 1,35 баробарга (1,07×1,1×1,15) оширилди.
 Мисол учун, бюджет ташкилотларида 1 ставкага ишловчи фаррошнинг ойлик иш ҳақи миқдори ўтган йилнинг 1 январь ҳолатига (устама ва қўшимча тўловларни ҳисобга олмаган ҳолда) 426,5 минг сўм (172 240 × 2,476) бўлган бўлса, 2019 йил 1 январидан эса 577 минг сўми (202 730 × 2,847) ташкил этди ёки 151 минг сўмга ошган.
 Қайд этилишича, энг кам иш ҳақи миқдорининг ва ягона тариф сеткасининг куйи даражалари тариф коэффициентларининг оширилиши бюджет соҳасида фаолият юритаётган 370 минг ишчининг ойлик иш ҳақини ва шу билан бирга, иқтисодиётнинг турли жабҳаларида кам иш ҳақи олиб ишловчи ишчиларнинг иш ҳақларининг ошишига олиб келади, деб ёзади Молия вазирлиги сайти.

ПЕНСИЯ ТИЗИМИДА ЭЛЕКТРОН РЕЕСТР БАЗАСИ ТАШКИЛ ЭТИЛАДИ

Фуқароларнинг пенсияларни ҳисоблаш учун зарур бўлган ҳисобланган иш ҳақининг яқка тартибдаги ҳисобини юритиш эиш чора-тадбирлари ҳақидаги Ҳукумат қарори қабул қилинди.



Қарорга мувофиқ, фуқароларнинг пенсияларни ҳисоблаш учун зарур бўлган ҳисобланган иш ҳақининг яқка тартибдаги ҳисобини юритиш махсус марказлаштирилган электрон реестр базаси асосида ташкил этилади. Яъни, мазкур электрон база ишга тушгандан кейин пенсияга чиқаётган шахс иш ҳақи ҳақидаги турли маълумотномаларни Пенсия жамғармасига топширишига ҳожат қолмайди.
 Иш ҳақи суммалари тўғрисидаги маълумотлар 2019 йил 1 январдан бошлаб ҳар бир жисмоний шахс бўйича

иш берувчилар томонидан давлат солиқ органларига жисмоний шахслардан олинadиган даромад солиғи бўйича солиқ ҳисоботи таркибида белгиланган тартибда электрон шаклда тақдим этилади.
 Бундан ташқари, 2019 йил 1 мартдан бошлаб фуқароларга Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали фуқароларнинг ҳисобланган иш ҳақи суммалари тўғрисидаги маълумотларни тақдим этиш бўйича интерактив хизмат жорий этилади.

АЙРИМ МАЪЛУМОТЛАРНИ РАСМАН ЭЪЛОН ҚИЛИШ БЎЙИЧА ЧЕКЛОВЛАР ОЛИБ ТАШЛАНДИ

Айрим маълумотларни расман эълон қилиш бўйича чекловларни олиб ташлаш тўғрисидаги Ҳукумат қарори (ВМҚ-77, 01.02.2019 й.) қабул қилинди.
 Қарорга мувофиқ, қуйидаги маълумотларни расман эълон қилиш бўйича илгари белгиланган чекловлар бекор қилинди:
 – фойдали қазилмаларнинг захира ва ресурслари, уларнинг қазиб олиш ва сотиш ҳажмлари, маблағларнинг тақсимланиш тўғрисидаги маълумотлар;
 – Тиклиниш ва тараққийт жамғармаси, “Олмалиқ КМК” АЖ ва “Навоий КМК” ДКнинг 2013 йилдан бошлаб миллий ва халқаро стандартлар асосидаги молиявий ҳисоботлари;
 – 2017 йил 1 январь ҳолатигача давлат олтин валюта-захираларининг йиллик ҳажмлари ва уларнинг таркиби;



– давлат ва давлат томонидан қафолатланган (ички ва ташқи) қарзларнинг умумий ҳажми, уларнинг манбалари, валюталари, фоиз ставкалари, сўндириш муддатлари, шунингдек қарздор ташкилотлар кесимида ўзлаштирилиши ва қайтарилиши бўйича маълумотлар.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси аппаратининг таркибий бўлинмалари тузилмасини тасдиқлаш тўғрисидаги Ҳукумат қарори қабул қилинди.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ АППАРАТИНИНГ ТАРКИБИЙ БЎЛИНМАЛАРИ ТУЗИЛМАСИ ТАСДИҚЛАНДИ



Қарор билан қуйидаги тузилмалар тасдиқланди:
 – Бош вазирнинг котибияти, протокол хизмати ва матбуот хизмати;
 – Ҳукуматнинг Олий Мажлисидаги Ваколатли вакили котибияти;
 – Халқаро ҳамкорлик бўлими;
 – Ҳарбийлаштирилган тузилмалар фаолиятини молиявий ва моддий-техник таъминлаш бўлими;
 – Телекоммуникациялар, IT-технологиялар ва инновацион фаолиятни ривожлантириш, ахборот хавфсизлигини таъминлаш масалалари котибияти;
 – Ёшлар сиёсати, маданият, маънавият, оммавий ахборот воситалари, ижодий ва жамоат ташкилотлари масалалари котибияти;
 – Бош вазир ўринбосарлари ва маслаҳатчилари котибиятлари;
 – Ҳукумат аппарати бошқарувчиси, унинг ўринбосарлари, котибиятлари ва Ҳукуматнинг функционал бўлинмалари.

МАЖБУРИЙ СУГУРТА ҚИЛИШ ҚОИДАЛАРИГА ЎЗГАРТИРИШЛАР ВА ҚЎШИМЧА КИРИТИЛДИ

Ҳукумат қарори билан Ташувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий сугурта қилиш қоидаларига ўзгартiriшлар ва қўшимча киритилди.



Киритилган қўшимчага кўра, сугурта полиси сугурта шартномасига киритилган транспорт воситаларининг сонига тенг нусхада расмийлаштирилади.
 Шунингдек, йўловчиларни ва уларнинг мол-мулкни автомобилда ташишни амалга оширадиган ташувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий сугурта қилиш шартномаси уч ойдан бир йилгача муддатга тузилиши мумкин. Илгари бу турдаги сугурта шартномалари ҳам бир йил муддатга тузилган.

БЮДЖЕТ ТАШКИЛОТЛАРИНИ МАБЛАҒ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ ТАРТИБИГА ЎЗГАРТИРИШ КИРИТИЛДИ

Ҳукумат қарорига киритилган қўшимчаларга мувофиқ, бюджет ташкилотлари ходимларига интисомий жазо чораси сифатида қўлланилган жарималар бюджет ташкилотларининг ривожлантириш жамғармасини шакллантириш манбаи бўлиб ҳисобланмайди ҳамда жарималар суммаси тегишли бюджет даромадига ўтказилади.

СТАТИСТИКА

2019 ЙИЛНИНГ ЯНВАРЬ ОЙИДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИСТЕЪМОЛ СЕКТОРИДАГИ ИНФЛЯЦИЯ ДАРАЖАСИ

2019 йилнинг январь ойида мамлакат истеъмол бозоридаги товарлар ва хизматлар нархи ўртача 1,5 %га ошди.

ИСТЕЪМОЛ НАРХЛАРИ ИНДЕКСИ (%ДА)

	2019 й. январь, 2018 й. декабрга нисбатан
истеъмол нархлари индекси	101,5
шундан:	
озик-овқат маҳсулотлари	102,8
ноозик-овқат маҳсулотлари	100,5
хизматлар	100,5

Ой давомида маҳсулотлар нархи 1,8% га, жумладан, озиқ-овқат маҳсулотлари 2,8 %, ноозик-овқат маҳсулотлари 0,5 %га ошди. Хизматлар нархи эса 0,5 % га ўсди.

Ой давомидаги нархлар ўзгаришининг тузилмаси тахлилига кўра, 2019 йилнинг январь ойида ҳар бир йирик гуруҳнинг салмоқ вазнларини ҳисобга олган ҳолда, таъсир даражаси бўйича устунлик озиқ-овқат маҳсулотлари гуруҳига тегишлидир (таъсири 1,2 фоиз даражасида (кейинги ўринларда ф.д.)). Шундай қилиб, 2019 йилнинг январь ойида озиқ-овқат маҳсулотлари нархларининг кўтарилиши умумий ИНИнинг ўсишидаги ҳиссаси 80,0 %ини ташкил этиб, бу эса 2018 йилнинг мос давридаги кўрсаткичга нисбатан юқориқоқидир.

Озиқ-овқат маҳсулотларининг истеъмол нархлари индекси

Юқорида қайд этилганидек, озиқ-овқат маҳсулотлари нархларининг ой давомида ўртача 2,8 %га ошганлиги умумий ИНИ даражасининг 1,2 ф.д.да кўтарилишини таъминлади.

Асосий турдаги озиқ-овқат маҳсулотларидан нархларининг ўсиши борасидаги етакчилик мева-сабзавот маҳсулотлари ҳиссасига тўғри келиб, бу эса нархларнинг ой давомида ўртача 8,3 %га кимматлашганлигини кўрсатади. Нархларининг кўтарилишидаги кейинги етакчи ўринни эса спиртли ичимликлар маҳсулотлари (3,7 %) эгаллаган.

АСОСИЙ ТУРДАГИ ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ ГУРУҲЛАРИНИНГ ИСТЕЪМОЛ НАРХЛАРИ ИНДЕКСИ (%ДА)

	2018 йил декабрга нисбатан
ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ	
нон маҳсулотлари	102,0
гўшт, парранда ва балиқ	100,9
сут маҳсулотлари	103,2
тухум	101,3
ёғ ва мойлари	101,6
шакар, чой ва бошқа қандолат маҳсулотлари	101,2
алкоголсиз ичимликлар	100,0
спиртли ичимликлар	103,7
умумий овқатланиш	103,4
мева, сабзавотлар	108,3

Ҳар бир товарлар гуруҳининг салмоқ вазнларини инобатга олган ҳолда умумий ИНИ кўрсаткичига таъсир даражаси бўйича етакчи улички мева ва сабзавотлар (таъсири 0,7 ф.д.), нон маҳсулотлари (0,2 ф.д.) ҳамда сут маҳсулотлари (0,1 ф.д.) эгаллаган.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БЎЙИЧА АЛОҲИДА ТУРДАГИ ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИНИНГ ИСТЕЪМОЛ НАРХЛАРИ ИНДЕКСИ, %

	2019 й. январь, 2018 й. декабрга нисбатан
бугдой уни	101,6
вермишель, макарон ва бошқалар	104,5
юқори сифатли ундан нон	103,2
биринчи навли ундан нон	100,9
пишириқлар	100,2
гуруч	102,4
мол гўшти (суяксиз гўшдан ташқари)	100,6
суяксиз мол гўшти	100,7
қўй гўшти	100,5
парранда гўшти (болдирдан ташқари)	101,7
товуқ болдири ва сон қисмлари	100,8
тирик ва музлатилган балиқ	102,4
сут	105,5
қаймоқ	105,2
қадоқланган сут	101,3
қаҳва ва чой	100,3
шакар	101,2
қандолат маҳсулотлари	101,5

2019 йил январь ойида ҳам асосий турдаги нон маҳсулотлари нархлари кимматлашишда давом этди: ун, нон ва нон маҳсулотлари, гуруч, ёрма ва дуккакли маҳсулотлар нархлари ой давомида 0,2 % дан 3,7 % ораллигида кимматлашди.

Гуруч нархлари январь ойида сезиларли даражада Фарғона вилояти (4,7 %) ва Қорақалпоғистон Республикасида (4,5 %), минимал даражада эса Наманган вилоятида (1,1 %) ошган. Ой давомида бугдой уни нархлари Қорақалпоғистон Республикаси (6,9 %) ва Сурхондарё вилоятида (5,5 %) сезиларли даражада кимматлашганлиги кузатишга бўлса, минимал суръатда ошганлиги эса Хоразм вилоятида қайд этилган (0,6 %). Андижон, Бухоро, Навоий, Наманган, Самарқанд ва Фарғона вилоятларидаги нархлар ой давомида ўзгаришсиз қолган.

Олий навли бугдой унidan нон нархлари уч ҳудудда ошган: булар, Қорақалпоғистон Республикаси (13,3 %), Сурхондарё вилояти (9,6 %) ва Тошкент шаҳрида (13,1 %). 1-навли бугдой унidan нон нархлари Қорақалпоғистон Республикасида (1,2 %), Сурхондарё (6,6 %) ва Фарғона (5,0 %) вилоятларида кимматлашган.

2019 йилнинг январь ойида гўшт ва парранда гўшти 0,9 %, балиқ ва балиқ консервалари нархлари 2,0 %га кўтарилган. Маълумот учун, мол гўшти (суяксиздан ташқари) нархлари Тошкент (2,8 %) ва Сурхондарё вилоятида (1,5 %), қўй ва суяксиз мол гўшти Тошкент вилоятида (2,5 % ва 3,7 %), товуқ болдири ва сон қисми нархи Қашқадарё ва Тошкент вилоятларида (3,4 %) бошқа парранда гўшти маҳсулотлари Самарқанд (3,8 %) ва Тошкент вилоятларида (3,7 %) сезиларли даражада кимматлашган.

2019 йилнинг январь ойида мева ва сабзавот маҳсулотлари нархлари ўртача 8,3 %га ўсди. Цитрус мевалари нархларини 1,0 %га арзонлашганлигини ҳисобга олганда, деярли барча турдаги мева ва сабзавот маҳсулотлари нархларида ўсиш кузатишган.

2019 йилнинг январь ойида мева-сабзавотлар гуруҳи таркибига кирувчи маҳсулотлардан узум (1,3 баравар), тарвуз (22,0 %) ва помидор (16,3 %) нархларининг юқори даражада кимматлашганлиги қайд этилган. Шунингдек, инфографика маълумотларида кўрсатиб ўтилган маҳсулотлардан ташқари ошқовоқ (8,6 %), бодринг (8,0 %), саримсоқ (5,1 %), тузланган бодринг ва помидор (3,4 %), лавлаги (1,7 %), ёнғоқ (1,2 %), қуритилган мевалар (1,1 %) нархлари ҳам кимматлашган.

Бошқа кузатилаётган озиқ-овқат маҳсулотлари гуруҳлари бўйича ёғ-мой маҳсулотлари 2019 йилнинг биринчи ойи давомида 1,6 %га, жумладан сариеғ 3,0 %, маргарин 2,7 %, пахта ёғи 1,2 %, кунгабоқар ёғи 1,1 %га кимматлашди. Шакар, чой ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари ой давомида ўртача 1,2 % га кимматлашди.

Ноозик-овқат маҳсулотларининг истеъмол нархлари индекси

2019 йилнинг январь ойида ноозик-овқат маҳсулотлари нархларининг 0,5 %га кимматлашиши, йиғма ИНИнинг ой давомидаги ўсишига 0,2 ф.д.да таъсир этди.

АЛОҲИДА ТУРДАГИ НООЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ ГУРУҲЛАРИНИНГ ИСТЕЪМОЛ НАРХЛАРИ ИНДЕКСИ, %

	2019 й. январь, 2018 й. декабрга нисбатан
ноозик-овқат товарлари	100,5
кийим-кечак	100,5
пойабзал	100,4
газлама ва эшилган иплар	100,3
маиший тўқима-чилик маҳсулотлари	101,2
маданий моллар	100,3
қурилиш моллари	100,1
дори-дармон	100,2
шахсий гигиена маҳсулотлари	100,5
тамаки маҳсулотлари	100,0
автомобиль ёқилғиси	100,7
шахсий транспорт	100,1
китоблар, газеталар ва журналлар	116,9
алоқа воситалари	100,6
ювиш ва тозалаш воситалари	100,6
мебель	101,2
гиламлар ва гилам маҳсулотлари	101,0
асосий маиший товарлар ва электроқурилмалар	100,4

Январь ойида ноозик-овқат маҳсулотлари нархларининг ўсиши бўйича етакчи погонани босма нашр маҳсулотлари эгаллаган (16,9 %). Нархларнинг кимматлашиши мамлакатнинг деярли барча ҳудудларида қайд этилиб, фақатгина Жиззах, Навоий, Сурхондарё, Сирдарё вилоятлари ва Тошкент шаҳрида ушбу маҳсулотлар нархи 2018 йилнинг декабрь ойидаги нархлар даражасида сақланиб қолган.

2019 йилнинг январь ойида ҳар бир гуруҳнинг салмоқ вазнларини инобатга олган ҳолдаги умумий ИНИнинг ўсишига қўшган ҳиссаси борасида етакчи ўринни босма нашр маҳсулотлари ва кийим-кечаклар гуруҳлари эгаллаган (таъсир даражаси 0,03 ф.д.).

Эркаклар, аёллар ва болалар кийимларининг деярли барча турларидаги нархлар 0,2 %дан 1,5 %гача ораллиқда кимматлашган.

Ой давомида автомобиллар учун ёқилғи нархлари 0,7 %га кимматлашди. Бензин нархларининг барқарор сақланиб қолганлиги баробарида метан нархлари 9,4 %га кўтарилди, пропан нархлари эса аксинча 14,4 %га арзонлашди.

Хизматлар истеъмол нархлари индекси

2019 йилнинг январь ойида аҳоли учун пуллик хизматлар соҳасидаги нархлар ўртача 0,5 %га ошганлиги, ой давомидаги умумий йиғма ИНИнинг кўтарилишига 0,1 ф.д.да таъсир этди.

АЛОҲИДА ТУРДАГИ ХИЗМАТЛАР ГУРУҲЛАРИНИНГ ТАРИФ НАРХЛАРИ ИНДЕКСИ

	2019 й. январь, 2018 й. декабрга нисбатан
Хизматлар	100,5
маиший хизматлар	101,2
уй-жой коммунал хизматлари	100,1
йўловчи транспорт хизматлари	100,9
жумладан:	
автомобиль хизматлари	100,8
темир йўл хизматлари	102,5
хаво йўллари хизматлари	101,3
шахар электр хизматлари	100,0
алоқа хизматлари	100,1
маданий муассасалари хизматлари	100,5
МТМ хизматлари	100,0
таълим хизматлари	100,3
спорт хизматлари	100,5
дам олиш хизматлари	104,2
тиббиёт	100,2
суғурта хизматлари	100,0

Ой давомида дам олиш хизматлари нархлари биринча сезиларли даражада кимматлашди (4,2 %). Дам олиш ва сихатгоҳ масканларига таъриф буюриш нархлари январь ойида 4,6 %, меҳмонхона хизматлари 4,3 %, туристик саёҳат хизматлари 2,9 %га кўтарилди. Меҳмонхона, сихатгоҳ ва дам олиш масканлари хизматлари нархлари ўсиши мамлакатнинг бешта ҳудудда рўйхатга олинган: Қорақалпоғистон Республикаси, Андижон, Наманган, Самарқанд вилоятлари ҳамда Тошкент шаҳри. Қолган ҳудудларда ушбу хизматлар нархлари 2018 йилнинг сўнггидаги нархлар даражасида сақланиб қолган. Туристтик саёҳат хизматлари нархлари кимматлашганлиги фақатгина Самарқанд вилоятида рўйхатга олинган бўлиб (26,3 %), бунинг натижасида республика бўйича ушбу соҳадаги умумий нархлар даражаси 2,9 %га кўтарилган.

Тарифларнинг ўсиши бўйича иккинчи ўринни маиший хизматлар гуруҳи нархлари эгаллаган бўлиб, ой давомидаги кўрсаткич 1,2 %ни ташкил этган. Нархларнинг юқори суръатларда ўсиши Хоразм (2,6 %), Қашқадарё (2,5 %) ва Самарқанд (1,6 %) вилоятларида қайд этилган. Тарифларнинг минимал даражада ўсиши эса Сирдарё вилоятида (0,4 %) кузатишган.

Юқорида санаб ўтилган хизматлардан ташқари январь ойида ҳаммом ва душ (3,0 %), автотураргоҳ тўловлари (2,2 %), ижара ва индивидуал поябзал тикиш хизматлари (2,0 %) ва хужжатлардан нусха кўчириш (1,0 %) нархларининг ошганлиги рўйхатга олинган.

ЎТГАН ЙИЛНИНГ ЭНГ ОМАДЛИ СТАРТАПЛАРИ

“Стартап” сўзи инглизчадан таржима қилинганда, “жараённинг бошланиши” деган маънони билдиради. Бизнеснинг исталган тури стартап бўлиши мумкин. Бироқ унинг асосий моҳияти аввал фойдаланилмаган услубда товарлар ёки хизматларни тақдим эта олиш билан боғлиқ.

Куйида 2018 йилнинг энг омадли стартаплари дея эътироф этилган лойиҳалар билан таништирамиз:

STARLING BANK

Ўтган йилнинг энг яхши молиявий технологик стартапи сифатида тан олинган мазкур онлайн-банк Буюк Британияда фаолият юритади. Унда анъанавий банкда кўрсатиладиган барча хизматлар мавжуд бўлиб, фойдаланувчилар банк сайтида ўз аккаунтларини яратган ҳолда, бюджетларини ҳисоб-китоб қилиш ва 39 мамлакат карталарига тезкор равишда пул ўтказиш имкониятига эга.



DELIVEROO

Онлайн савдо ва чакана савдодаги йилнинг энг яхши стартапи эътирофига ҳам Буюк Британиядаги лойиҳа муносиб топилди. Deliveroo ресторанлардаги тамаддиларни мижозларга етказиб берувчи хизмат бўлиб, у мутахассислар томонидан тез суръатда ўсаётган ва жаҳон бозорига чиқаётган хизмат сифатида баҳоланди. Сабаби, мазкур хизмат айна пайтда Британиядан ташқари, Австралия, Испания, Италия, БАА, Сингапур ва дунёнинг қатор бошқа мамлакатлари бўйлаб фаолият юритади.



BUFFALOGRID

Йилнинг энг яхши ижтимоий стартапи йўналишига эса BuffaloGrid лойиҳаси сазовор бўлди. Мазкур стартап электр энергияси етиб бормаган ёки ишламайдиган ҳудудларда яшовчи кишиларнинг оғирини енгил қилишга қаратилган, яъни уларнинг телефонларини қувватлантиришга кўмаклашади. BuffaloGrid қурилмаси унга уланган қуёш панели ҳисобига ишлайди.



VOLTERMAN

Мазкур лойиҳа 2017 йилда ишга туширилган бўлса-да, 2018 йилда энг яхши технология сифатида эътироф этилди. Volterman “ақлли ҳамён” лойиҳаси бўлиб, у нафақат пул ва кредит карталарини сақлаш функциясига, балки Wi-Fi, камера, ҳамённи сўнгги мартаба очган кишини эслаб қолиш ва телефонни симсиз қувватлантириш кўникмасига ҳам эга. Молия бозорида ушбу ҳамёнлар савдоси кунига 340 минг долларни ташкил этмоқда, бу стартап ишга тушган пайти айтилган кўрсаткичдан 750% га кўп демакдир.



MEL SCIENCE

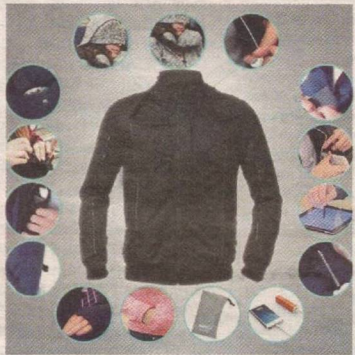
Навбатдаги стартап айна пайтда фақат Лондон ва Санкт-Петербург шаҳарларида ишлаётган бўлса-да, у омадли стартаплар рўйхатидан ўрин эгаллашга муваффақ бўлди. Сабаби, ундаги қизиқ ғоя кўпчиликни ўзига жалб этди. Болаларнинг фанга диққатини жалб қилиш, шунингдек, уларга фойдали нарсаларни ўргатишнинг қизиқарли усулларини уйлаб топган MEL Science ҳар ой болаларга бажариши мумкин бўлган тажрибалар тўпламини юборади. Айниқса, кимё фани учун махсус қизиқарли дарслар дастури ишлаб чиқилган. Фойдаланувчилар мазкур дастур орқали ҳаётимиздаги кимёвий мўъжизалар қандай содир бўлишини ўз кўзлари билан кўриб, уни бир зумда ўрганиб оладилар. Дарвоқе, ўтган йили мазкур стартап дунёнинг 35 дан ортқ мамлакатлари билан халқаро миқёсда савдо қилишни бошлади.



ВАУВАХ КУРТКАЛАРИ

Мазкур турдаги курткалар оддий бир кийимдек кўриниши мумкин, бироқ унинг ўзига хос бошқа кийимларда такорланмас антиқа афзалликлари бор. Айниқса, қўлида ручка, сум-

ка ёки рюкзак олиб юришни хушламайдиганлар орасида мазкур устки кийим жуда оммалашиб кетмоқда. Хуллас, ВауВах кишиларнинг қўлайлиги учун барча нарсалар мослаштирилган кўп ҳамёнли куртқадир. Унда кўлингизни совуқдан асровчи иссиқ чўнтаклар билан бир қаторда планшет, телефон, қувватлагич, ичимлик идишлари ва бошқа турли хилдаги кичик буюмлар учун алоҳида чўнтаклар мавжуд. Энг қизиги, куртқа ичига бир неча нарсалар жойланганига қарамай, мазкур кийимни кийган киши ташқи томондан жуда тартибли, саранжом кўринади.



ВЕРА РОБОТИ

Ўтган йилнинг омадли стартапларидан яна бири бу Вера роботидир. У иш қидириш билан шуғулланади. Сунъий ақлга эга Вера HR агент вазифасини ҳам бемалол уддалай олади. Робот турли сайтлардаги резюмеларни кўздан кечириб, потенциал кучга эга ходимларга видеоқўнғироқ қилади ва иш излаётган кишининг таклиф этилаётган иш ҳақидаги фикрини ўрганади. У инсонларга нисбатан турли нуқталарни тезда ажрата олиш ва барча функцияларни одатдагидан кўра тезроқ амалга ошириш хусусиятига эга. Айна пайтда Вера Россия бозорида жуда самарали хизмат қилмоқда. Унинг хизматларидан 200 та йирик компания фойдаланмоқда.

Ҳисоб-китобларга кўра, Веранинг хизмати оддий ходимларникидан кўра 10 мартаба тез. Ушбу стартап аллақачон 67,1 млн. рубль пул ишлаб топган. Иختирочилар томонидан роботнинг келажакда халқаро даражада хизмат кўрсатиши устида иш олиб борилмоқда.



“АҚЛЛИ” БАНКОМАТЛАР

ТУРКИЯНИНГ “ISBANK”И

Туркиянинг мазкур банки мижозларига уйдан чиқаётганда ҳамёнларини уйда қолдиришни таклиф этди, сабаби банкнинг 5 мингга яқин “картасиз” банкоматлари орқали фойдаланувчилар смартфонлари ёрдамида банкоматдан нақд пул олиш имконига эга бўлдилар. Ушбу жараёнда маҳаллий ишлаб чиқарувчи “SoftTech” компаниясининг IsSer хизмати қўл келди – фойдаланувчилар мобил банкка улашишда ва ўзларига керакли миқдордаги нақд пулни талаб қилишади. Банкоматдан нақд пул олиш учун телефонларига юборилган махсус кодни киритишади, холос. Айтиш жоизки, барча транзакцияларни 10 дақиқада амалга оширувчи мазкур технология турк банкоматлари олдидаги турнақатор навбатларнинг олдини олди.

БРАЗИЛИЯ “BRADESCO”СИ

Бразилиянинг Сан-Пауло шаҳрида “Bradesco” банкининг “Келажак офиси” очилган. Қизиги шундаки, мижозлар у ердаги тизимдан парол ва пластик карталарни киритмасдан фойдаланиш имкониятига эгалар. Сабаби, банкоматнинг биометрик модули мижозларнинг қўлини (бармоқ изларини эмас) сканерлаш орқали ҳисоб тизимига киришга рухсат беради. Мазлумки, биометрик “таниб олиш” функцияси аллақачон кўплаб тизимларда қўлланилган, бироқ “Bradesco” банки ушбу тизимни банк соҳасида кенг истиёмолчилар учун биринчилардан бўлиб жорий этди.



СОХТА ПУЛЛАРГА ҚАРШИ ҚУРИЛМА

NCR корпорацияси сохта банкноталарга қарши курашиш мақсадида сохта пулни таниб олишга қодир ультра-замонавий тизимга эга қурилмалар – банкоматларни ишлаб чиқарди. Афсуски, тизим ҳали мукамал эмас, мазкур банкоматда пулни қабул қилиш учун алоҳида бўлимча мавжуд, стандарт банкоматларнинг асосий операцияларида ҳали бу имконият мавжуд эмас.

Айна пайтда компания мингдан ортқ қурилмаларни Американинг носоглом муҳитдаги ҳудудларига ўрнатди.

Ишлаб чиқарувчилар келгусида бундай турдаги қурилмалар ривожланаётган мамлакатлар, масалан Ҳиндистон, Африка давлатлари тизими учун қўл келишига ишонмоқдалар. Боиси қалбаки пулларнинг катта қисми айна шу давлатларда айланади. Жумладан, Ҳиндистон захира банкининг маълумотларига кўра, мамлакат банкоматларидаги сохта пуллар миқдори 19 фоизга ўсган.

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

АХБОРОТ-ТАҲЛИЛИЙ ГАЗЕТА

ҲАМКОРЛАРИМИЗ ВА МУАССИС

Ўзбекистон Республикаси
Марказий Банки

“Norma Hamkor” МЧЖ

“Moliya yangiliklari agentligi” МЧЖ

БОШИ МУҲАРРИР

Ў. АБДУЛЛАЕВ

Нашр учун масъул

Б. МУҲАММАДИЕВ

РЕКЛАМА ВА МАРКЕТИНГ ХИЗМАТИ

Телефонлар: 998 97 776 60 18

71 232 45 32

Факс: 71 232 43 98

Нашр индекси – 102.

АХБОРОТ КўМАГИ

ЎЗА, finance.uz

ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:

100060, Тошкент ш.,

Шаҳрисабз кўчаси, 23-уй.

e-mail: info@banknews.uz,

www.banknews.uz

ЧОП ЭТИШГА ТАЙЕРЛОВЧИ

“Moliya yangiliklari agentligi” МЧЖ

Газета таҳририятнинг
техник ускуналарида саҳифаланди.

Таҳририятнинг фақат ўзга розилиги билан “Банк ахборотномаси” да эълон қилинган материалларни кўчириб босишга ижозат берилмади. Қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва қайтарилмайди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2012 йил 10 январьда 0065-тартиб рақами билан рўйхатга олинган.

Газета ҳафтада бир марта пайшанба кунини чиқади.

Буюртма № г 203.

Адади 2539 нуска.

Нархи шартнома асосида.

Газета А3 ҳажмда, 2 шартли босма табоқда

чоप этилди.

Босишга рухсат этилди: 06.02.2019 й., 9.00.

1 2 3 4 5 6